

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft., félévre 5 ft. 50 kr., évnegyedre 3 ft., egy hónapra 1 ft. — Az esti kiadás külön kúldésért a vidékre: Egész évre 1 ft. 50 kr., félévre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy hónapra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ES KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábas garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bérletdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyititéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

A Királyföldről.

ar. — Mint halljuk, szorgalmasan dolgozik azon bizottság, melynek feladataul jutott indokolt véleményt, vagy is részletes javaslatot terjesztetni a királyföldi egyetem elé, a Királyföld új helyhatósági szervezeti tárgyában.

Természetes, hogy mi szász atyánkfiai közt lakó polgárok sem ismerhetjük a még csak létesülében levő művet; hanem a legjobb reménnyel vagyunk eltelve az iránt, hogy a javaslat a korszerű alkotmányosság sarkelveire basiroztatván, midőn egyfelől megfelelel a jogegyenlőség követelményeinek, egyszersmind a testvériesülés új aerájának útját fogja egyengetni a Királyföld valamennyi polgárai számára.

A bizottság tagjai közt képviselve van mindenféle szász és más nemzetiségű párt-árvyat, a mi csak is egy biztosítékkal több a mű correktabb voltára, az eszmék kellő tisztázására. Itt nem fogunk valamit egy könnyen eldobni; de a mai kor parancsoló elveit se tagadhatja meg senki úgy, hogy az érvek egész özőne ne vessessék a mérlegbe az ellennézeti részéről.

Mi nagyon szeretjük azt, ha a meglevő jogból, ha mindjárt egy szemernyit is csak nehéz tusa után, higgadtan megfontolva, megforgatva adnak fel az illetők, midőn annak tarthatlanságát maguk is belátták; azért gondolkozunk így, mert mi is részesei vagyunk azon jogoknak, melyeknek korszerű átformálásáról, beillesztéséről van szó.

Van a királyföldi városok és községek szervezetében sok oly intézmény, melyet nem hogy e területen kellene és lehetne feladni, de más helyhatóságainkba is át kellene multhatlanul ültetni. Az ilyeket tartjuk meg, s a miniszter és parlament elébe adandó munkálatban fejtjük ki, hogy testvér törvényhatóságainkban is hasznát vehessék azoknak, mivel oly szép rendet és gyarapodást értek el városaink, falvaink. Hanem a mik már túltették magukat, azokért soha se harcoljunk; az idő intő szavára hagyjuk lehullani a rothadt gyümölcsöt, kár lenne, ha az mindjárt csak egy csepp nedvet is elszívna helyhatósági intézményeink előlábából.

Már ha tisztába jöttünk arra nézve, mi tartható, min kell tud adnunk, akkor csak azt kell szem előtt tartanunk, hogy a nagy keret, melybe a mi

helyhatósági intézményeink is be fognak illeszteni, készen áll előttünk, az egész ország számára meghozott megyetörvényben. Ebben már meg van jelölve, mi tartozik a municipális önkormányzat körébe, mi képezi a felelős parlamentari kormányzat attribútumait.

Alig hisszük, hogy valaki, ha csak nem fordít háttal a józan önmérsékletnek, komolyan higgye, sőt arra törekedjék, hogy a Királyföld törvényhatóságai számára valami kiváltságot, az önkormányzati jogokból többet kívánjon, követeljen, mintsem abban az ország más törvényhatóságai részesülendnek; mert ha, feltéve, de meg nem engedve — sikerülne is e többlet valami módon megszerezni, már csak ez elkülönített állás ingatag volna — visszariasztólag kellene hogy hasson mireánk. A többi törvényhatóságok irigy szemmel néznék e különös kedvezményt, s a törvényhozás vagy kénytelen lenne azt tőlünk ismét visszavonni, vagy mindnyájára kiterjesztetni, — e szerint koczkaztatás és küzdelem útján érnék el oda, hova bőles előrelátással már most békésen eljuthatunk.

Nekünk királyföldi polgároknak arra kell törekednünk, hogy átalakítandó intézményeink garanciája ne legyen külön kedvezmény, avagy csupán valamely törvényezik, hanem az összes helyhatóságok támogatása, s i. nemcsak a királyföldieké. Ezt pedig elérnünk nagyon egyszerű és könnyű. Ne kívánjunk Szében, Brassó stb. szék vagy vidék számára több jogot az ország felelős kormányával szemben, mint birand tényleg Bihar meg Pest és ekkor nem kell megbiznunk Seiverttet, hogy igényeink támogatására valami megsárgult tekereset keressen elő; ekkor mellettünk álland Szabadka ép úgy, mint Kassa vagy is az ország valamennyi municipiuma, s nem lesz alkotmányos kormány, mely helyhatósági jogainkat csorbíthassa, ha szintén akarná is. Így önkormányzatunknak főkerete szilárdul állana, védeni fogná az egész ország, míg most és eddigelé csak 11 kis hatóság militált mellette.

Külön sajtáságainkat városaink, helységeink kebelében teljesen megőrizhetjük, ezt semmi hatalom sem veheti el tőlünk; ragadjuk meg az alkalmat s így az egyetem elébe adandó munkálatban fejtjük fel azok előnyeit, s meglássuk, mások is utánzandják, átveszik és így ismét megnyerjük azokra nézve is az érdeklődőség legfőbb garanciáját.

mány, a nemzet és ország közjává nézik, s a politikai böleség tanácsát követik, tán könnyebben eligazodnak vala a választandó út és alkalmazásba veendő eszközök iránt. De a dolog nem így volt. A hazát alkotó magyar és szász aristocrata és polgár, catholicus és protestans, a közérdekek felébe a magán-érdeket helyezte: nem az alkotmány épségben maradás, a magyar monarchia erősödése volt a közös végcél, hanem az, hogy tessenek az uralkodó-háznak, előnyöket biztosítsanak az egyes népek és hatalmasb osztályok maguk s öveik számára, hogy az új viszonyok között is minél több hatalmat tartsanak meg, hogy jogos és jogtalan birtokaik épségben maradjanak stb. stb.

Rosszul esik, de ki kell mondanom, mert úgy van, hogy e kor leg hatalmasabb embereit inkább önzés sugalmazta és vezette mint szeplőtlen hazafúság s a hon közjává nagy érdeke; csak hogy mint minden politikai válságnál lenni szokott, az önzérek vagy egészen a közjó köpenyében burkoltak, vagy a hazaszeretet színes árcaiban, vagy végre mint a cukorba kevert méreg labdac-alakban: úgy itt is kapós és népszerű jelszók képében jelent meg oly finomul eltakarva, hogy azt akkor kiismerni nem lehetett, legalább én sehol sem láttam nyomát annak, hogy bármelyik pártbeliek kiismerték s ellene nyilván felszóltak volna. Meg volt félemlítve, vagy elbűvölve, vakítva és sodorva, egy ellenállhatatlan politikai áramlat hullámain lebegett az egész ország, — a mi a révipartra-jutás, minden áron megpihenni vágyás volt.

Mikor Magyarország kétfelé szakadt, az egyik félnek bélyegző, meggyújtóító neve e volt: német párt, a másiké török párt; amazokról azt kiáltották ki, hogy németek, ezekről, hogy pogányok akarták tenni az országot. Egyik sem volt igaz. Sem Zápolya, sem Báthori nem akarta azt tenni. S még is megtartották a pártok az elnevezést azért, mert a népre ez birt megindító hatással. Az való, hogy a német műveltségénél fogva sokat rontott Magyarország politikai- és államintézményein, kivált a felső-magyarországi vármegyék népe érületét, erkölcsait és nyelvét a magáéval felcsereztetni igyekezett szokásait itogattak, az ország közjogát nyirbálták stb. stb. De kulturai befolyást tőle el nem vitathatni. Az is igaz, hogy a török-párt a fejedelm-választás fontos jogával olykor közjóellenesen eszélytelenül, önző, a népjóletet aláásó, sőt épen botrányos módon élte, hatalmát nem egyszer az ország népei kárára használta; de két főkiacset: a lelkiismeret és a vizsgálódás szabadságát a vallás-

Ily formán erősíthetjük meg jogaink várát, sajtáságaink belkört; nemzeti jellegünk ősi szentélye olyan, mint az angol polgár kunyhója, abba senki be nem ronthat. Mig ha ismét sikerülne valami nevezetese, de csak a mi számunkra szóló kedvezményt frigy-ládánkba rejteni, ezért a modern aranygyapjúért utóvégre is előjönnek az argonauták, elvinnék, még ha az a régi Comes is örködnék felette, mivel itt lenne saját városaink kebelében a trójai ló, az ő elrejtett vitézeivel.

Sok okunk van hinni, hogy az ifjú szászok s velők az alkotmányhívek nagy többsége ily szempontból fogja fel a dolgot: nem kíván elszigetelt s ép ezért veszélyeztetett állást, s kész másnak is adni, csak hogy ez által saját jogaink biztonságát is nagyobbodjék vagy is oda hatni, hogy a culturfejlődést, gyarapodást és rendet előmozdító intézményeink ne csak otthon őriztessenek, hanem megismerve terjedjenek el gyökereik máshol is az egész ország és nemzet javára.

Kolozsvár börtöne ügyében.

A városi képviselő-testület által börtönünk megvizsgálására kiküldött bizottság a mult hét végén teljesíté feladatát. Tehát valahára. A kiküldetés után több mint egy hónappal reávelték magukat az illetők, hogy megvizsgálják a sebet. Szegény béteg, ha ily soká készték meg felett a diagnóist, mikorra készül el az orvosság?

A mint biztos helyről értesülünk, ez a bizottmány csak úgy, egymagára, a nélkül, hogy a törvényszéket értesítette volna, jelén meg a törvény helyiségeiben. E szerint nemcsak a szabályokat sőték meg igen nagyon az által, hogy a börtön felelős főfelügyelőjének, gondozójának azt se mondák: „jó napot”, de elmulaszták a szemle alkalmával azok irányadó véleményét meghallgatni, kik tulajdonképen legilletékesebbek e kérdésben.

Azonban mindez nem gátolta a vizsgáló-bizottságot abban, hogy megdobbenve el ne bálmuljon az ottan látottak felett és miatt.

Négy szobában, melyek közül három csak zugnak nevezhető közel ötven foglyot találtak.

Egyebekben pedig, a mint egy pár bizottsági tagtól hallottuk, még nyomorultabbnak tűnt ki a városi börtön, mint L. Bodor László városi közügyész a miniszterumhoz intézett felterjesztésében és e lapok hasábjain ismertett

ban, nyelvünket és nemzetiségünket a politikában megvédelmezte, fenntartotta s kifejtette.

A történelem mindkét párt politikáját igazoló adatokat s tényeket állapít meg, constatálva ama nagy igazságot, hogy a midőn az országok és népek kikerülhetetlen válságos helyzetekbe jutnak, a becsületes akarat és politikai eszély kötelessége a kibonyolodás útját minden önzési czélok nélkül keresni és föltalálni, a lehetőket megtartására s egy jobb jövő egykori kivására módokat és eszközöket biztosítani. A választott úton megmaradás, az eszközök okos használása, a megtarthatott jók kifejése, a rosznak jóvátétele aztán a következő idők és nemzedékek erkölcsi kötelessége s feladata.

A gondviselés és hazafiai eszély sokszor hozott már ki a népek életében látszó roszból jót, valamint a sors kihívása s politikai oktalansága legbiztosabbnak látszó jót is megsemmisítették.

A kérdésben levő könyv e nagy kérdésekben világosít fel minket, kezünkbe vezérfontalt nyújt, feltárja mindkét császár, az erdélyi fejedelem és ország politikáját, olykor azok legtitkosabb rejtekeit; 800 lapon át terjeszti az olvasó elébe azon szerződéseket, levelezéseket, a fejedelmi titkos és nyitványos ülések és tanácskozások azon tárgyalásait, végzéseit és kiadványait, melyek a visszacsatolás nagy tényét előkészítették, folytatták s bevégezték, s melyeket Erdély akkori egyik ítélőmestere, Alvinczi Péter — ki azokban legtöbbnyire részes volt — az utódok hasznára és tanúságul egybegyűjtögetett. De e becses adatok nem voltak időrendbe foglalva, szoros egység nem volt bennök, itt-ott hiányos másolatok, nehezen olvasható eredetiek, tartalom- és tárgymutató hiánya akadályozták az olvasót annak könnyű és összhangzó felfogásában, gyors és világos áttekintésében. E hasznos átalakítás, Szilágyi Sándor akadémiai tag, s erdélyi történetünk tudós és munkás buvára tette meg.

Az első kötet 1685-től 1686. augusztus 27-ig, a második ettől 1687. december 31-ig nagy terjedelemben adja elé a történeteket a 296-k lapig; ezen túl két oklevél van 1688 január 4. és 8-ról, egy február 20-ról és egy 1689 január 20-ról.

Kihagyta közlő azokat, melyek, Szász Károly egykori nagy-enyedi jogtanár ily című könyvében már ki vannak nyomtatva: Sylloge Tractatum aliorumque Actor Publicor. Historiam et argumenta B. Diplomatis Leopoldini, Resolutiones item, quae Alvinciana vocantur illustrantium. Megjelent Kolozsvárt 1835-en 1—464 II., valamint a közönyvtárakban meglevő országgyűlési tör-

Elég szomorú dolog, de bizony nem a nagyítások azok, mik a börtön ügyében azokban elmondattak. Midőn erről meggyőződünk, azon tapasztalatunk is erősül, hogy ama sokszor említett dolog-nem-értő Themis templomában balul szónokolt, hamis ígéket hirdetett.

Ugy halljuk, hogy börtönünk érdekében már sokan gondolkoznak a teendőik felől, (minő gyorsaság!) hanem egy jelentékeny párt azon nézeten van, hogy a miniszteri magas intézkedést a szervezés gyors bekövetkezése reményében ne exequálják.

Alig tudjuk hinni, hogy azok, kik megnehezítették: miért nem juttatták hamarabb tudomásunkra a börtön állapotát, most fájdalmukat a semmit tevésbe oltanák!

Majd hozzászólunk még e kérdéshez.

Egy ügyvéd.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten febr. 14. 11 óra — p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra febr. 14. 11 ó. 50 p. d. e.

Versailles. A békekötés ratifikálása előtt európai Congressus várható Európa új térképének megállapítása végett. Brüsseli tudósítások szerint a republicanusoknak többségük lesz a Constituantban.

Legújabb táviratok.

Berlin, febr. 11. A béke-alkudozásokba eddig egy hatalom sem avatkozott be; de hiszik, hogy a francia constituant a hatalmakat fel fogja szólítani közbenjárásra.

Berlin, febr. 11. Bismarck az eleinte kiküldött 12,000 ember helyett 25,000 embert engedett fegyverben maradni a párisi helyőrségből, a nyugalomnak Párisban való fenntartására.

Brüssel, febr. 10. Thiers egy orleanista párti töredék élén állana, mely Franciaország koronáját a belga királynak akarja följátszani.

Berlinből, febr. 10-ről jelentik, hogy ama napon bevezetett a bebezárattaknak a halálról az ország belsejébe való szállítása. Azok végleges összes száma 65—66,000-re megy.

London, febr. 10. Párisból érkezett hírek jelentik: A választás minden rendezettség nélkül történt meg.

vényczikkeket és a kézirat 684—844- és 847. lapjain lévő, a tárgyra nem tartozó három oklevél darabot is.

Ezután a szerkesztő Alvinczi Péter életrajzát adja a 305—319 lapon tömöten, folyékony szép irálylyal, jellemet egy-egy rövid észrevétellel s pregnáns idézettel oly éleken domborítja ki, hogy az olvasó a vén rókatorkos mentőjü itélőmestert mintha maga előtt látná!

Az életrajzot követik az alapul szolgáló oklevelek 320—338 lapon, a könyvet berekeszti a tartalom és betűrendes tárgymutató.

Az oklevelek tartalmáról maga Alvinczi, annak egybegyűjtője így szól: „E könyvet ki olvashatod, nem fáradsz használnul, mert ez nemcsak országunk ez időbeli sok viszontagságait, szomorú változásait és sok formájú boldogtalanságait kitanulhatod és ha lsten annyira való facultásokra méltóztat, poteris subsequenti statui aplicare multa, multis ex hujus, seriebus cognitis. Mert én — ugymond — candide irattam le mindeneket, lévén akkor ítélőmester. praefactus és substitutus hopmester et proximus in expeditionibus.”

A szerkesztő pedig azt oly nagy fontosságúnak tartotta, hogy a mint létezéséről az erdélyi Múzeum derék könyvtárnokától értesült, az Akademia történelmi bizottságának jelentést tett, közzétételét ajánlalta hozta, nézeteit a bizottság jóváhagyta szerkesztésével őt bízván meg: ő ezt nagy gonddal és sok fáradsággal végrehajtotta, s most azon rövid de nyomalkos megjegyzéssel becsátja a közönség elébe: „hogy a fennebb rajzolt időszak eseményeinek számos mozzanatát új világitásba fogja föltüntetni.”

A szerkesztő köszönetet érdemel a hazai történelem művelőitől, hogy a tarkán vegyült oklevélért időrendi sorba szedte, valamint azért is, hogy a könyvhez bő és világos tartalomjegyzéket és tárgymutatót készített.

Mily időrabló és fáradszó munka kivált az első, tudhatják a hasonlóval foglalkozók. Eppen azért méltanyosnak vélem az elismerés kifejezését. A közönség jutalmazása azt hiszem a könyv kelendőssége lesz.

Óhajtható lenne, hogy fáradhatlan buváruk egy minden irányban elfoglaltan író egyenességével dolgozna is fel a bonyolalmas és nagyérdéku tárgyat, melyet az oklevélár kiadás nehéz munkája alatt amugy is át-meg áttanulmányozván, az azokban játszó tragicus történetnek ma történetíróink közt bizonyára legelőkelőbb tudásával bír.

N. J.

TÁRCZA.

Könyvismertetés.

Alvinczi Péter Okmánytára, Erdély visszacsatolása felett a magyar királyllyal s megbizottjaival folytatott alkudozások történetéhez. 1685—1688. Pest, 1870. Első kötet, előző. I—VI. oklevelek. 1—421. II. Második kötet, oklevelek. 1—338. II. Tartalom I—XXV. Tárgymutató (Index) XXVII—LVIII. II. (Ára nines kieltve.)

Az erdélyi-részi lapokról az kezd — s aligha nem helyesen — közvéleménynyé válni, hogy azok a magasb politikát, s az ugynevezett nagy kérdéseket a központi lapoknak hagyván: foglalkozzanak belkérdekekkel és kiválóan saját keblü ügyeikkel.

Egyik legfontosabbika ezeknek specialis történetünk. Ugy hiszem, jó szolgálatot teszek, ha megismertetem e lap olvasóival az anyaországgal immár egyesült Erdély ama történelmi korszakáról szóló fennebb megjelölt könyvet, midőn az egyesülésre az első rendkívül fontos lépés tetődött meg az által, hogy a kis ország önállóságáról lemondva, magát az osztrák uralkodó-ház, mint Magyarország királyi-háza, s illetőleg a magyar szent korona védelme alá adta.

Az erről szóló ugynevezett Leopold-féle hit-levél költ 1691-n; de szinte tíz évi munka és törekvés, küzdés és szenvedés után jöhetett csak létre. Akkor a változás, minő egy választó-fejedelemség megszűnése, nem lehetett egy nap műve, nem egy politikai tény, vagy csatateri esemény következménye.

Két császárság küzdött Erdély birtokáért: a török, ki 1526 óta kezét rajta tartotta, s kitől ez időben a hadiszerencse elfordult vala: a német, melynek állandó törekvése volt azt birtokába keríteni, s melynek fegyverei mindenütt diadalmasak voltak, e felett fején Szent-István koronája, uralma alatt Magyarország volt. Két nagy közérdeke állott egymással szemben: a catholicus, mely erősíteni vágyott sorait a visszacsatolandó ország rokon hitvallású népével, és a protestans, mely irtózott a kisországbán másfél századig gyakorolt felsőbbiséget feladni. A honfiak ez érdekek szerint két pártba szakadtak: egyik tovább is a török alatt kívánt maradni, a másik a német pártfogása alá menni.

E kettős irány befolyása Scylla- és Carybdis-örvény és szirt közt hanyta a kisországból ingadozó államhajóját, s félelem- és reménytől gyötört népeit évek hosszú során át. Ha fiai egyedül az ő magyar alkot-

Állítólag Hugo Victor, Thiers, Louis Blanc és Delescluze választottak meg. A fegyverszünet meghosszabbítása véglegesen el van határozva. Chanzy tábornok ideérkezett. A Poroszország által igényelt hadikárpótítás valószínűleg 3 milliárdot fog tenni. A békeokmányba állítólag egy új német-francia kereskedelmi szerződés is foglaltatott. Elsassban a választás eredménye mérsékelt republikánus. Gambotta és Favre ismét megválasztottak.

Maros-Vásárhelytől, 1871. január 10.

Más idők, más körülmények, más emberek, más mulatságok; a farsang élénksége nem oly módon nyilvánul, mint az elmúlt években. A tánczvigalmak nem következnek oly sűrűn egymásután, mint ezelőtt, hanem azért nem hiányzik sem a kedélyesség, sem a jó kedv. A farsang zaja nem a régi, inkább a zajtalan, otthonias, minden legesekeylebb részt kizáró házi mulatságok vannak napirenden; ezt pedig nem a fiatalság visszavonulása és nem a veterán gavallérok előtérbe nyomulásának lehet tulajdonítani. A jogakadémia megszűnése nemcsak némely komolyan tanulni vágyó ifjúnak, de a tánczolni vágyó szép nem szívében is aggodalmas érzéseket okozott; a fiatal gavallérok száma igen lecsökkent, nagy szükség van a tánczosokban; s bizony nem vehetjük zokon, ha az öreg legényekben a régóta égő, talán már pisiláncsolni kezdő — de ki nem aludt — ifjú tüzet egy kis időre felfogatja a legyezők zefíre, az uszályok suhogása, meg — a jó alkalom.

Az eddig lefolyt tánczvigalmak nem ijeszthetik vissza a közönséget az ezutánakról. A jövő keddre (14-kére) tervezett piquenique-ről nem tudunk egészen jó véleménnyel nyilatkozni. Ily körülmények között, midőn a vagyoni állapot kedvező voltát a jótékony cselekedetekre tett adakozásoknál kellene igénybe venni, nem láthatjuk helyén, egyetlen éji mulatságra 800—1000 forintot kidobni. A jól mulatásnak kellőkéi között nem a pazarlás, hanem a kényelem foglal helyet. Oly forma vélemény is hatott már hozzánkig e piquenique felől, hogy rendezésében a zártkörűnek egy magasabb fokú létesítése lenne a főtörökés, e vélemény azonban nem egészen alapos, miután e cél, itt nálunk piquenique rendezés nélkül is elérhető; erre a közelmúltban is láttunk példákat.

Még érdekesebbé tette farsangunkat a szerencsés véletlen. Kik (gondolom ilyenek is vannak) a komolyabb, a tánczról ment csöndes életet keresik, kielégíthetik vágyaikat. Brenner Jenny, a prágai színház volt első énekesnője városunkban van; itt mulatását egyelőre igen rövid időre szabta volt, azonban a közönség nagy rokonszenve, vendégszeretettel itt marasztalja; már két hangversenyt rendezett, a harmadik e hó 13-án leend, fele részben a jótékony nőegylet javára. A jeles művész első fellépésével elragadta közönségünket; hangja erőteljes, kitűnő tiszta csengésű, a legnehezebb futamokat bámulatos könnyűséggel adja ki és előadása a valódi, mely érzelme hatása alatt elragad.

Igy mulatunk zene és táncz közben, s mikor aztán ezekből is kifogyunk: az unalom elől elmenekülünk a színházba, mint utolsó, egyetlen, s fájdalom nem is igen biztos menhelyre.

Magyarország és Erdély népeisége hivatás és foglalkozás szerint.

(Jelentés a népszámlálási munkálatok állapotáról. Szerkesztő Keleti Károly, a statisztikai osztály főnöke.)

A múlt évi december 20-án közlött jelentésben Magyarország népessége 11,117,623 lélekkel, Erdélyország népessége 2,101,727 lélekkel.

Az összes jelenlévő népesség 13,219,350 lélekkel volt kimutatva.

Ezen népesség következőleg csoportosul hivatása és foglalkozása szerint.

Van ugyanis:

pap, lelkész, stb. Magyarországon 13,821, Erdélyben 3694, összesen 17,515; közhivatalnok és pedig állami M. 885, E. 1888, ösz. 10,740; megyei, kerületi stb. M. 6497, E. 1288, ö. 7785; városi, községi M. 10,744 E. 2,034 ö. 12,778, tanár és tanító M. 21,239 E. 3,983 ö. 25,222; tanuló M. 50,560 E. 8,802 ö. 59,362; író M. 604 E. 73 ö. 677; művész M. 9,815 E. 1,129 ö. 10,944; ügyvéd M. 4,209 E. 425 ö. 4,634.

Egészségügyi személyzet, és pedig orvos Magyarországon 2,332 E. 230 ö. 2562; sebész M. 752 E. 128 ö. 880; bába M. 4,345 E. 744 ö. 5,089; gyógyszerész Magyarországon 1,152 E. 164 ö. 1,316; egyéb M. 3,022 E. 325 ö. 3,347.

A föld és erdőmívelésnél birtokos Magyarországon 371,017 ö. 1,631,071; haszonbérlet M. 36,279 E. 10,038 ö. 46,317; tiszt M. 13,771 E. 1,089, ö. 14,860; éves szolgálat M. 1,123,466 E. 208,093 ö. 1,331,559; nap-szám M. 1,123,000 E. 191,292 ö. 1,313,292.

A vadászat és halászatnál, Magyarországon 4,028, E. 87, ö. 4115.

A bányászat és kohászatnál, és pedig birtokos Magyarországon 507, E. 743, ö. 1250; haszonbérlet M. 279, E. 687, ö. 966; tiszt M. 1585, E. 320, ö. 1905; munkás Magyarországon 37041, E. 8207, ö. 45248.

Az építészeti és művészeti iparnál, és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 13,678 E. 1721, ö. 15399; tiszt M. 982, E. 267, ö. 1249; munkás Magyarországon 36,457, Erdélyben 4,230, ösz. 40,687.

A kém- és faiparnál, és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 6,026, E. 7863 ö. 68123; tiszt M. 1,880 E. 169 ö. 2,049; munkás Magyarországon 78,669 E. 8,021 ö. 86,690.

A vegyészeti, élelmiszer- és dohánygyártóiparnál, és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 2,795 E. 2,820 ö. 29,876; tiszt M. 1,808 E. 192 ö. 2,000; munkás Magyarországon 41,507 E. 3,073 ö. 44,580.

A szövőiparnál, és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 32,088 E. 3,663 ö. 45,751; tiszt M. 792 E. 74 ö. 866; munkás Magyarországon 38,791 E. 4,199 ö. 42,990.

A bőr-, papírgyártási és egyéb iparágainál és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 68,073 E. 10,112 ö. 78,185; tiszt M. 1,651 E. 94 ö. 1,745; munkás Magyarországon 9,072 ö. 77,897.

A nem közvetlen termelő foglalkozásánál és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 27,422, E. 3,474 ö. 30,896; tiszt M. 1,100, E. 146 ö. 1,246; munkás Magyarországon 23,494, E. 4,546 ö. 28,040.

A kereskedelemnél és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 49,297, E. 4,558 ö. 53,855; tiszt M. 5,804, E. 227 ö. 6,031; munkás Magyarországon 32,320, E. 2,426 ö. 34,746.

A szállító vállalatoknál és pedig: önálló vállalkozó Magyarországon 5,934, E. 1,009 ö. 6,943; tiszt M. 4,373, E. 402 ö. 4,775; munkás Magyarországon 13,033, E. 996 ö. 14,029.

A pénz- és hitelintézeteknél: Birtok után élő: Magyarországon 2,033, E. 226 ö. 2,259 háztulajdonos Magyarországon 33,953, E. 1,770 ö. 35,723; járadékutaladónos Magyarországon 35,225, E. 3,425 ö. 38,650; személyes szolgálatot teljesítő Magyarországon 949,575, E. 156,335 ö. 1,105,910.

Bizonyos foglalkozás nélküli egyén és pedig 14 éven felül: férfi Magyarországon 201,956 E. 34,774 ö. 236,730; nő Magyarországon 1,781,374 E. 337,251 ö. 2,118,625.

14 évig: férfi Magyarországon 1,834,909 E. 332,659 ö. 2,167,568; leány Magyarországon 1,895,350 E. 345,453 ö. 2,240,803. Ö. 11,117,623; 2,101,727; 13,219,350.

Könnyebb áttekintés végett, ezen foglalkozási nemek külön csoportokba is foglaltattak össze s mutatattak ki megkülönböztető szám és százalék szerint a népszámlálási főmunkában.

E csoportok országok összegeit legközelebb hozzuk.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési feltételek 1871-re:

11 hónapra	1871. febr.—dec.	9 ft. 20 kr. o. é.
Félévre	febr. — jul.	5 „ 50 „ „
5 hónapra	febr.—jun.	4 „ 60 „ „
Évnyegyedre	febr.—apr.	3 „ — „ „
2 hónapra	febr.—már.	2 „ — „ „
Egy órára	február	1 „ — „ „

Az esti kiadás külön küldéseért a vidékre:

11 hónapra	1871. febr.—dec.	1 ft. 40 kr. o. é.
Félévre	febr.—jul.	„ 80 „ „
5 hónapra	febr.—jun.	„ 70 „ „
Évnyegyedre	febr.—apr.	„ 40 „ „
2 hónapra	febr.—már.	„ 30 „ „
Egy órára	február	„ 20 „ „

A „Kol. Közl.” szerkesztősége.

— **Király ő felsége**, a hiv. lapban megjelent kéziratok szerint, Rajner Pál belügyér helyére Tóth Vilmost, vallás- és közoktatásügyért Pauler Tivadart, tárczanélküli horvát miniszerré pedig Pejacsovich grófot nevezte ki.

→ **Emilitettük volt**, hogy sétatérünk műkettel leendő átalakításnak néz elébe. Most már majdnem bizonyon remélhetjük, hogy a jövő tavaszon hozzá fognak a munkához, melynek befejezésétől függ a mindyájunk által óhajta várt eredmény. A helybeli gazdasági tanintézet kertésze, Ritter, már megtette e részben a szükséges fölméréseket. Ritterben sokat nyert az ügy, mert ily változatokban valódi szakképessége van. A mint értesülünk, a derék kertész több napi munkát, a közügy érdekében, egészen díjtalan tett.

→ **Lesz-e már városunknak lövöldje?** E régi és már sokszor eredmény nélkül elhangzott kérdés megint megújult. Közelebről a városi képviselő elé került, hanem most egyelőre csak a tervezet megkészítése tárgyában.

→ **Kuriosum gyanánt** feljegyzésre méltó. G. J. szövetkereskedést, mely piacunkon sok mindenfelől ismeretes, bizonyos urhölgy látogatta meg nem régen. Vásárolt onnan, s egyúttal megsejmelte divatcikkjeit. Ez utóbbiak közül egy, kivételkép izetesebb darab fölött elötte s úgy nyilatkozott, hogy ha szüksége lesz rá megveszi. Nehány hét elteltével érintett urhölgy számolat kap G. J.-től, melyben élelmes kereskedőnk követelte az ezelőtt hónapokkal megtekintett s már egyszerű eladott, ugyanannyiszor visszavett divatcikk árát. „Tessék kifizetni, mert senki másnak nem kell, nagyság pedig izletesnek találta; különben, sat, sat.” A fogás sikerült. A szolid üzér nevetve rakta zsebre a pénzt, aztán elküldte az illetőnek ama ominosus portékát, mely tán évek óta hevert üzletében. Szolgálhat intő példaul.

→ **Ha igaz volna**, jó volna, hanem bizony csakis alap nélküli mese, hogy Heymann Zsigmond ösmeretes csalót kérekerítették volna Bernben. Az illető törvényhatóságok semmit se tudnak róla.

→ **A legnagyobb vagyon**, melyet magán személy valaha hátrahagyott, alkalmasint B a s e y, elhunyt angol vasutvállalkozó. Egyedül ingóságai értéke, nem számítva roppant birtokait, 5,500,000 font st-t tesz. Ez óriás összegből három millió font egyenlő részletekben gyermekei között osztatik fel, a többi az ő javukra életteményeztetik.

→ **A sárospataki takaré- és kölcsönegyesület**, mint népbank harmadik évi kimutatása. (1870. január—december.) A. Alaptőke. 2961 darab 50 ftos részvény, melynek értéke 148,050 ft. o. é. — Ebből be van fizetve 68,687 ft. 45 kr. o. é. B. Forgalom. Pzt. sz. F. K. L. Bevétele: Pénzkészlet 1869. évi dec. 31-én 375 ft. 53 kr., 266—269. Egész részvényekből 12500 ft., 270—284. Havi részletes fizetésekből 20570 ft. 96 kr., 311—325. Bevételek kölcsönvények 600764 ft. 286—295. Kamat 11580 ft. 65 kr., 286—295. Kezelési költség és vegyes 5619 ft. 77 kr., 296—297. Betét 6% kamatra 39854 ft. 32 kr., 298. Kölcsön 7% kamatra 46952 ft. 10 kr., 299. Tartalékalap 448 ft. 86 kr., ösz. 738776 ft. 49 kr. Kiadás: Pzt. sz. F. K. L. 300—302. Egész részvények kamata 1145 ft. 11 kr., 303—310. Havi részletek kamata 2601 ft. 78 kr., 311—325. Kamatra adott összeg 661793 ft. 77 kr., 326. Kezelés és vegyes kiadás 3071 ft. 1 kr., 327. 6% betétek visszafizetése

22418 ft. 33 kr., 328—329. 6% betétek kamata 1470 ft. 18 kr., 330. 7% kölcsön visszafizetése 38200 ft., 331. 7% kölcsön kamata 5091 ft. 53 kr., 332. Tartalékalap 6% betétre 475 ft. 6 kr., Pénzkészlet 1870. dec. 31-én, ösz. 738776 ft. 49 kr. C. Mörleg (1870. december 31-én). Teher: 1. A részvény főkönyvekbe az alapfőkötőből összesen be van vezetve 68687 ft. 45 kr., 2. A betétek főkönyvébe 6 és 7%-os betét és kölcsön találtatott 54884 ft. 48 kr., 3. A kölcsönként összegek főkönyvében van 6 és 7%-os kölcsön 41752 ft. 40 kr., 4. A tartal. alap főkönyvében van 752 ft. 81 kr., 5. Kamatfizetésre a pénztárban van 5304 ft. 75 kr., 6. Kezelésre 3193 ft. 60 kr., ösz. 181575 ft. 49 kr. Vagyon: 1. A részvényeseknél 1695 darab kötelezvényen kamatra van elhelyesve 181054 fr., 2. Házvétel árába fizetett 4011 ft. 77 kr., 3. Pénzkészlet 1870. december 31-én 2509 ft. 72 kr., összesen: 184575 ft. 49 kr. Kelt Sárospatakon, február 1-ő napján 1871. Antalí János, elnök. Emody Daniel, alelnök. Oláh Ödön, ellenőr. Pavletics Gyula, penziárnok.

— **(Necrolog.)** Majsa Anna, mar özvegy Kovács Zsigmondné, a maga, s leánya: Hersch Józefa, férjezett la Borda Jánosné, adó- és vámvivatali tisztne; továbbá az elhunyt testvérnőjének leánya: öz. Nessel-feld Ignáczné, városi tanácsai jegyzőné, ennek fiai: Miklós és Victor; ugyiszintén unokatestvére, nyug. cs. kir. hadorvos: Nagy Mozes; valamint mindkét részen levő rokonok nevében a legérzékenyebb fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett férje, az illetők mostoha atyja, nagybátyja, unokatestvére és rokona nyugalmazott m. kir. adószámvivő tiszti Kovács Zsigmond, f. év és hó 10 én d. u. 5 órakor, életének 74-ik, boldog házassági szövetségének 22-ik évében, öregségi végyelgyengülés következtében egy jobb lére átszenderült. A boldogult egyike vala ama tiszteltre méltó jó öregeknek, kiket önkéntelenül szeretünk és becsülünk, a kik mintegy emlékoszloup szolgálak az emberiség életében, hogy bennük a jelen nemzedék a múlt erejéit ismerni és példátok követni tanulja. Mint férjet és családfőt jóság és szeretet, gondosság és gyöngédség, mint rokoni szívesség és nyíltság, mint hivatalnokot igazság és pontosság, mint embert barátság és őszinteség, mint keresztényt vallásosság jellemztek. Az ő fején nemcsak a vénség tette ékessé az élet koronáját, hanem az a ritka becsületesség is, a melylyel pályáját megutolta s annak végén nyugodt lélekkel elmondhatta: a nemes harcot én megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végeztet elteztet nekem az igazság koronája. Béke a kiszenvetett porain! Földi része f. hó 12-én d. u. 4 órakor fog b.-középutczai 542. számú szállásáról, koporsója mellett tartandó ima után a köztemetői nyugalomra kísértetni. Kolozsvárt, február hó 11-én 1871.

Nemzeti színház. Szerdán febr. 15-n Ceresza Lajos úr vendég- és jutalomjátékul: „Bánk-Bán.” Eredeti opera 4 felvonásban.

Fortuna. Február 1-én történt húzások. H. Geneis: főnyerő: 50,000 ft. N. 41,019. 2-ik főnyerő: 5000 ft. N. 42,671. 3-ik főnyerő: 2000 ft. N. 7630. 4-ik főnyerő: 1000 ft. N. 73,447. sat. 5%. Állam-sorsjegy 1860. évről febr. 1-én kihúzott sorsjegyek: 523, 547, 572, 752, 849, 951, 975, 1612, 2010, 2402, 2561, 2587, 2605, 2677, 3431, 4080, 4196, 4330, 5069, 5179, 5188, 5324, 5664, 5788, 5790, 5985, 6115, 6229, 6580, 6990, 7054, 8130, 8221, 9144, 9545, 9557, 9714, 11,062, 11,065, 11,116, 11,178, 11,836, 12,239, 12,330, 12,467, 12,625, 12,878, 13,339, 13,383, 13,453, 13,670, 14,201, 14,407, 15,200, 15,521, 16,944, 17,616, 18,214, 18,397, 18,763, 18,791, 19,077, 19,124, 19,363, 19,492. A számhúzás május 1-én lesz.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről. Febr. 13-ról: 5% Metalikus 58.80 5%. Nemzeti kölcsön 67.80. 1860-diki államkölcsön 94.50. Bank-részvény 724. Hitelrészvények 251.70. London 124. 15. Ezüst 121.75. Cs. kir. arany 5.85%. Napoleonor 9.95%.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.70. Temesi 77.50. Erdélyi 75.—. Horv.-Slavon 83.25.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Szálloda-, bortulajdonosoknak és vendéglősöknek sat.

A bor, kezelése és nemesítése különös tekintettel az

osztrák-magyar állam

bortermelésére.

Tagadhatatlan tény, hogy a bor helyes kezelése és ápolás mellett tisztaságban, zamattal erősségben és értékben nyer, s különösen újabb időben derék szakférfiak beható tanulmányozása tárgyává lön: „mi módon lehetne borainkat nemesíteni?”

Számos bortermelő által felszólítottván, az alólirod a legtekintélyesebb vegyészekkel lépett összeköttetésbe, hogy oly készleteket szolgáltatthasson, a melyek a) a bort erősítik, b) a bort tisztítják (rendkívüli idő- és munka- megtakarítás.) c) a bort nemesítik (azaz annak szmóm izt és illatot kölcsönöznek.) d) a bort legjobb módon festik. A mi készleteink alkalmazása által a bor értéke legalább is megkétszöröztetik, s különösen arra figyelmeztetünk, hogy azok által a bor soha sem szenvedhet hátrányt.

Hogy arányt nyújtsunk az eredmény megbírlhatására, a melyet boraink nemesítése által elérnénk, elég a könnyű francia vagy nehéz spanyol borokra utalnunk, a melyek csupán a helyes elkészítés következtében oly értékesek, tehát annyira keresettek és drágán fizetődnek.

Az alólirod a, mely minden a borra vonatkozó kérdésre a legszivesebben meg fog felelni, 4 féle esszenciával szolgálhat:

- a) Couleur-esszencia festésre, 5—10 akóra való palackban 2 ft. 50 kr.
 - a) Bor-erősítő-esszencia, 5—10 akóra való palackban 4 ft.
 - c) Bor-tisztító-esszencia, 5 akóra való palackban 2 ft.
 - d) Bor-nemesítő-esszencia, 5 akóra való palackban 6 ft.
- Továbbá champagnei vegyíték, palackokban, a melyek utasítás szerint borral vegyítve, 2 nap alatt a champagne-höz hasonló italt nyújtanak. Egy 10 palackra való pakét ára 5 ft. Minden esszencia pontos és könnyen megérthető használati utasítással van ellátva. Kisebbs mennyiségek az itt elősoroltaknál nem adatnak. — Nagyobb mennyiségeknél olcsóbbak.

Elküldés csak az ár előre beküldése mellett, a melyhez még 30 kr. göngydiy csatolandó, történik.

Müller H. M. bornemesítési irodája,

Bécs, IV. Waaggasse 3.

Nyavalyatorésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi útton gyógyít a nehézkor valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse Nr. 45. Eddig 100-nál több nyavalyatorést gyógyított meg. (9) 11/2 112—156

Ny. Gáman János örököséinél Kolozsvárt.

Popp J. G. gyakorló fogorvos

urnak Bécsben, Stadt, Bognergasse

14/2 (3) Nro. 2. 1—3

Készséggel elismerem Popp J. G. bécsi gyakorló fogorvos ural szemében, hogy én az ő Anatherin-szájvizének használata által négy éves szájbajból (Surbul) teljesen kigyógyultam.

München, máj. 24. 1870.

J. Obinger, Privatier.

Kaphatók valódi minőségben:

Kaphatók: Kolozsvárt Wolff J., dr. Hintz Gy., Engel J. és Binder gyógyszerészek és Harvázy J. Tordán: Wolff gyógyszer. Deesen: Krenmer Samuel és Both gyógyszer. Déván: Bosniaki és Gergelys Lengyel gyógyszer. Medgyesen: Folbert gyógyszer. N.-Egyeden: Oberth J. gyógyszer. M.-Vásárhelyt: Fogarasy D. Szászvároson: Leonhardt. Sz.-Hunyadon: Traugot és Wachner Zilahon: Weiss gyógyszer. Szilágy-Somlyón: R. Tarsa Ign. Szamosújvárt: Placintár és Ba gyógyszer. Bethlenben: Bernárdi gyógyszer. B.-Hunyadon: Holczler gyógyszer. Tekélyben: Wagner gyógyszer. K.-Fehérvárt: C. Zangert gyógyszer. Balázsfalván: C. Schieszl gyógyszer. Borsodménynben: Lányi J. gyógyszer. Nagv-Bányán: Papp gyógyszer. Nagy-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Sainyér-Váralján: Gerber gyógyszer. N.-Szébenben: Sill Mih. Müller gyógyszer. Zóhter, Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Segesvárt: Teutsch J. B. Nisselbacher. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nusbeck. Textoris G. M. Gy.-Szt.-Miklóson: Mikló M. Sz.-Udvarhelyt: Beczasi Ern. Tenner E. Brassóban: v. Müller gyógyszer. uraknál.

(22) A kolozsvári hitelbank és zálogkölcsön társulat

1. leszámítól váltókat, utalványokat, kihúzott sorsjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;
2. vesz és elad földtehermentesítési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovársa;
3. behajt váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más czimen levő követeléseket; kiveszi a pénztárból az utalványozott földtehermentesítési kötvényeket;
4. elfogad örményképpen mindennemű értékpapirokat és értéktárgyakat;
5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok útján lehet rendelkezni;
6. átvész pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött s hátratilag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilyenű pénztárjegyek legkisebb értéke 100 ft;
7. a zálogkölcsön-üzletben kölcsönöket ad a) mindennemű ingóságra, b) drágaságra; ékszerekre s arany- és ezüstneműekre; c) értékpapirokra, azaz mindennemű államkötvényekre és iparvállalati részvényre.

ELEGANS FÉRFI-ÖLTÖNYÖK

legújabb minta szerint, a finomabb izlésnek megfelelőleg gyorsan készíttetnek

„KLEIN D.”

úrúruha-divattermében, Pest, dorottya-utca 7. sz. a.

A legújabb és legjelesebb bel- és külföldi divatelmékben gazdag készletem, a legszolidabb kiszolgáltatás úgy mint a legutányosabb árak azon kellemes helyzetbe jutnak, a t. cz. úriközönség minden kívánalmainak teljes megelégedésére megfelelően.

1 — * Levél általi rendelések gyorsan intéztetnek el. (52)